

UIB Yeşil Bülten

İklim değişikliği ve sürdürülebilirlik ile ilgili son haberler, görünüm ve duyurular

Bu Sayıda

Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Konferansı (COP28) Gerçekleşti

Fosil Yakıtlardan Uzaklaşma Konusunda Anlaşma Sağlandı

Türkiye COP28'de 8 Girişime Dahil Oldu

SKDM Soru-Cevap Belgesi Yayınlandı

AB Atık İhracatına Yönelik Yeni Bir Düzenleme Getiriyor

Avrupa Parlamentosu Tarafından Net Sıfır Sanayi Yasası Kabul Edildi

AB Ekotasarım Düzenlemesi Kabul Edildi

Ham Maddeler ve Kalkınma Raporu Yayınlandı

Emisyon Açığı Raporu Yayınlandı

Ulusal Su Kurulu Kuruldu

Türkiye'nin Karbonsuzlaşma Yol Haritası'nın Son Raporu Yayınlandı

IBRD, Türkiye'ye Yenilebilir Enerjiye Yönelik Hibe Desteği Verecek

IPA Kapsamında İklim Değişikliği Çalışmalarına 6,8 Milyon Euro Hibe Desteği Sağlanacak

Uludağ İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği

Ar-Ge Şubesi
arge@uib.org.tr

Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Konferansı (COP28) Gerçekleşti

Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi 28. Taraflar Konferansı (COP 28) 30 Kasım - 12 Aralık 2023 tarihleri arasında Birleşik Arap Emirlikleri'nde gerçekleşti. COP 28'de öne çıkan hususlar;

- COP 28 kayıp ve zarar fonunun kurulmasıyla başladı. Bu yıl, Kayıp ve Zarar Fonu kabul edildi ve 2030 yılına kadar 100 milyar dolarlık fonun hayata geçirilmesine tüm ülkeler desteği kabul etti. (Yapılan tahminler, 2030 yılına kadar kayıp ve hasar maliyetlerinin 400-431 milyar dolar seviyesinde olduğunu gösteriyor.)
- Dünya Bankası, 1 Temmuz 2024'ten 30 Haziran 2025'e kadar sürecek mali yıl için yıllık finansmanının %45'ini iklimle ilgili projelere ayırdığını duyurdu.
- İklim finansmanı konusunda tüm ülkeler 57 milyar dolarlık yatırım taahhüdünde bulundu.
- 118 hükümet, Küresel Karbonsuzlaşmayı Hızlandırma Girişimi ile dünyanın enerji üretiminde fosil yakıtların payını azaltmanın bir yolu olarak yenilenebilir enerji kapasitesini 2030'a kadar üç katına, enerji verimliliğinin ilerleme hızını ise iki katına çıkarma sözü verdi. Türkiye, girişimin dışında kaldı.

Kaynak: <https://sefia.org/blog/cop-28-gundemi-ara-degerlendirme/>

devamı s.2

Kaynak: <https://www.iklimhaber.org/ulkeler-fosil-yakitlardan-uzaklastik-icin-cop28de-el-sikisti/>

Fosil Yakıtlardan Uzaklaşma Konusunda Anlaşma Sağlandı

COP 28 zirvesinin ilk taslak metni zengin ve yoksul ülkeler tarafından “son derece yetersiz”, “tutarsız” ve düşük gelirli ve savunmasız ülkeler için bir “ölüm belgesi” olarak nitelendirirken kesin olarak reddedildi. Açıklanan son anlaşmaya göre;

- Yaklaşık 200 ülkeden temsilci, COP28 iklim zirvesinde, iklim değişikliğinin en kötü etkilerini önlemek için küresel fosil yakıt tüketimini azaltmaya başlama konusunda anlaşmaya vardı; Türünün ilk örneği olan bu anlaşma, petrol çağının sona ereceğinin sinyalini veriyor.
- Ülkelere, enerji sistemlerinde fosil yakıtlardan “adil, düzenli ve hakkaniyetli bir şekilde geçiş yapma yönündeki küresel çabalara katkıda bulunmaları, bilime uygun olarak 2050 yılına kadar net sıfıra ulaşmak için bu kritik on yılda eylemleri hızlandırmaları” çağrısında bulunuldu.
- Ayrıca yenilenebilir enerji, nükleer enerji ve özellikle azaltımın zor olduğu sektörlerde karbon yakalama, kullanma ve depolama gibi teknolojileri ve düşük karbonlu hidrojen üretimi dahil olmak üzere “sıfır ve düşük emisyon teknolojilerinin” geliştirilmesi çağrısında da bulunuldu.
- Fosil yakıtlardan uzaklaşmaya ilişkin dil benimsenirse, bu, 30 yıllık COP iklim zirvelerinden bu yana ilk kez ulusların, şu anda küresel enerjinin yaklaşık %80’ini oluşturan petrol, gaz ve kömürden ortak bir uzaklaşma konusunda anlaşmaya vardığı anlamına gelecek.

Türkiye COP 28’de 8 Girişime Dahil Oldu

T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı İklim Değişikliği Başkanlığı COP28 kapsamında sekiz girişime katıldığını duyurdu. Türkiye’nin imzacı olduğu girişimler şu şekilde:

- İklim Kulübü
- Kritik Ham Maddeler Kulübü
- Dayanıklı Gıda Sistemleri, Sürdürülebilir Tarım ve İklim Eylemine ilişkin Emirlik Deklarasyonu
- Buzul Dostları Grubu
- Çimentoda Atılım
- İklim İçin Mangrov İttifakı
- COP28’de Eğitim ve İklim Değişikliği Ortak Gündemi Bildirgesi
- İklim ve Sağlık Deklarasyonu
- İklim Eylemi İçin Yüksek Hedefli Çok Düzeyli Ortaklıklar Koalisyonu (CHAMP)

Ayrıca, Dünya Bankası Türkiye Direktörü Humberto Lopez tarafından COP28’de, Dünya Bankası’nın, Türkiye’nin elektrik iletim altyapısına yönelik önemli bir yatırım planı için 750 milyon dolara kadar taahhütte bulunduğu duyuruldu.

Kaynak: <https://iklim.gov.tr/ulkemizin-cop28de-katildigi-girisimler-haber-4196>

Kaynak: https://taxation-customs.ec.europa.eu/system/files/2023-11/CBAM%20Frequently%20Asked%20Questions_November%202023.pdf

Sınırdaki Karbon Düzenlemesi Mekanizması Soru-Cevap Belgesi Yayınlandı

Avrupa Komisyonu tarafından Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması'na (SKDM) ilişkin sıkça sorulan soruların cevapları yayımlandı. Söz konusu belgede, SKDM'nin temel prensipleri ve uygulama süreçleri, karbon emisyonlarının hesaplama metodolojileri, sektörel bazlı uygulama örnekleri ve 1 Ocak 2026 tarihinden sonraki döneme dair bilgiler paylaşıldı. SKDM soru cevap belgesine göre;

- SKDM kapsamında eksik ve yanlış raporlamalardan ithalatçı firma veya dolaylı gümrük temsilcisi sorumlu olacak.
- 17 Ağustos'ta yayımlanan "Uygulama Tüzüğü"nde yer alan yükümlülüklerin yer aldığı Excel tablosunu kullanmak zorunlu olmamakla birlikte Avrupa Birliği tarafından tavsiye ediliyor.
- SKDM raporlarını ilk önce Avrupa Komisyonu kontrol edecek. Komisyonun yaptığı kontrollerde bir şüphe ile karşılaşılması durumunda nihai kontrolleri üye ülkelerdeki yetkili otoriteler yapacak.
- Raporlama tarihlerinden sonra bir ay içerisinde düzeltmeye imkan tanınıyor. İlk iki dönem için yapılacak raporlamalarda ise istisna olarak 31 Temmuz 2024 tarihine kadar düzeltme yapılabilecek.

AB Atık İhracatına Yönelik Yeni Bir Düzenleme Getiriyor

Avrupa Birliği atık yönetiminde daha sürdürülebilir bir yaklaşım benimseyerek, çevresel sorunları önlemeyi ve dögüsel ekonomiyi teşvik etme amacıyla, Avrupa Komisyonu, Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Birliği Konseyi tarafından onaylanan düzenleme ile, halk sağlığı ve çevre sorunlarını önlemek amacıyla bir dizi tedbir hayata geçirilecek.

Düzenleme kapsamında Türkiye'nin de aralarında bulunduğu Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD) üyesi ülkelere yönelik plastik atık ihracatına sıkı kurallar getirilecek; gelişmekte olan ülkelere ise plastik atık ihracatı tamamen yasaklanacak. Geri dönüşüme uygun diğer atıklar, sürdürülebilir bir şekilde işlenebilecekleri garanti edildiği takdirde, OECD dışındaki ülkelere gönderilebilecek. Atık nakliyatını kolaylaştırmak amacıyla modern dijitalleştirilmiş prosedürler hayata geçirilecek ve belirli koşulları sağlayan tesisler için prosedürler daha kolay ve verimli hale getirilecek. Atık kaçakçılığıyla mücadelede ise daha güçlü denetim ve iş birliği sağlanacak. Düzenleme resmî olarak kabul edilmesinin ardından, Resmî Gazete'de yayımlandıktan 20 gün sonra yürürlüğe girecek.

Kaynak: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_5818

Avrupa Parlamentosu Tarafından Net Sıfır Sanayi Yasası Kabul Edildi

21 Kasım 2023 tarihinde Avrupa Parlamentosu Genel Kurulunda, net sıfır teknolojilerde yıllık ihtiyacın %40'ının 2030 yılına kadar Avrupa'da üretiminin sağlanması ve bu teknolojiler için 2030 yılına kadar küresel talebin %25'inin de AB'de üretilmesini hedefleyen Net Sıfır Sanayi Yasası kabul edildi.

Avrupa Birliği e-Bülteni dördüncü sayısında, Net Sıfır Sanayi Yasasına ilişkin Avrupa Parlamentosu Sanayi Komitesi raporunun kabul edildiğine dair haber yayımlanmış olup, Parlamento üyelerinin taslağa ilişkin değişiklik önerilerine dördüncü sayıdan erişilebilmektedir.

AB Konseyinin de tutumunu benimsemesinin ardından yasanın nihai şekline ilişkin kurumlar arası müzakerelerin başlaması öngörülmektedir.

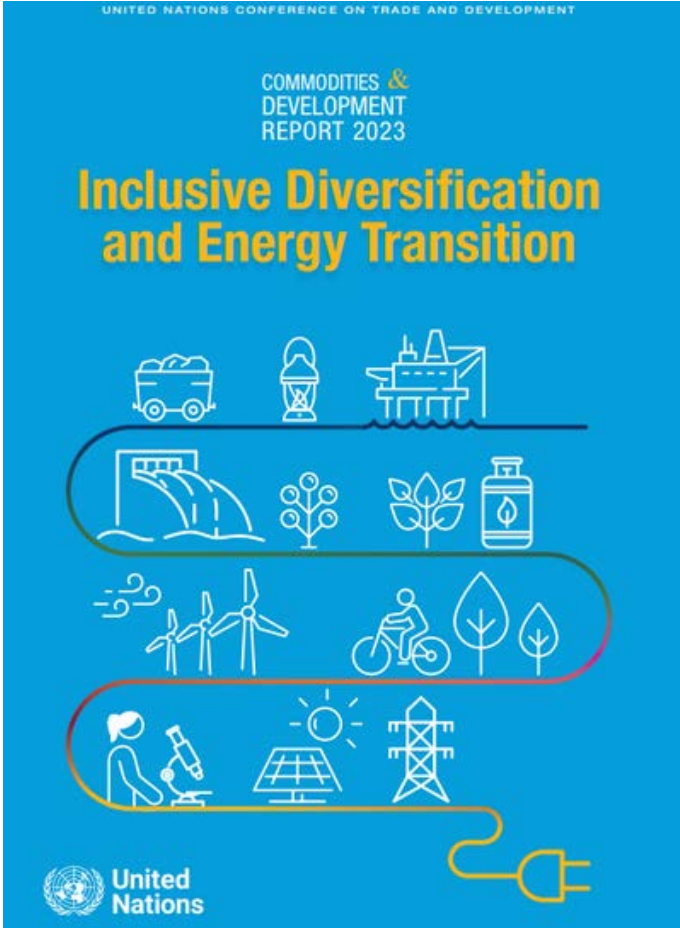
Detaylı Bilgi: <https://ticaret.gov.tr/dis-iliskiler/yesil-mutabakat/duyurular/avrupa-parlamentosu-tarafindan-net-sifir-sanayi-yasasi-kabul-edildi>

AB Ekotasarım Düzenlemesi Kabul Edildi

Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Konseyi Sürdürülebilir Ürünler için Ekotasarım Yönetmeliği üzerinde anlaşma sağladı. Düzenlemenin ana hedefleri, ürünlerin daha uzun ömürlü olması, enerji ve kaynak verimliliğinin artırılması, tamir ve geri dönüşümün kolaylaştırılması, daha az zararlı madde içeriği ve daha fazla geri dönüştürülmüş malzeme kullanımı. Yönetmelik ayrıca satılmayan ürünlerin imha edilmesine yönelik yeni tedbirler de içeriyor. Yasa koyucular, küçük şirketler için istisnalar ve orta ölçekli şirketler için bir geçiş dönemi ile birlikte, satılmamış tekstil ve ayakkabı ürünlerinin imhasına doğrudan bir yasak getirdi. Zaman içerisinde, ihtiyaç duyulması halinde diğer sektörler de bu tür yasaklar kapsamına alınabilecek. Yönetmelik, Avrupa Parlamentosu ve Konsey'in resmi kabulü sonrasında 20 gün içinde yürürlüğe girecek.

Detaylı Bilgi: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_6257

Detaylı Bilgi: <https://www.isoyesilblog.com/ham-maddeye-baglilik-ekonomik-kirilganlik-yaratiyor/>

Ham Maddeler ve Kalkınma Raporu Yaymlandı

Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı (UNCTAD) tarafından yayımlanan “Ham Maddeler ve Kalkınma Raporu” ham maddeye bağımlı gelişmekte olan ülkelerin, ekonomik kaynaklarını çeşitlendirerek ve düşük karbonlu geleceğe yatırım yaparak sürdürülebilir ve kapsayıcı bir ekonomik büyüme elde edebileceklerini belirtiyor.

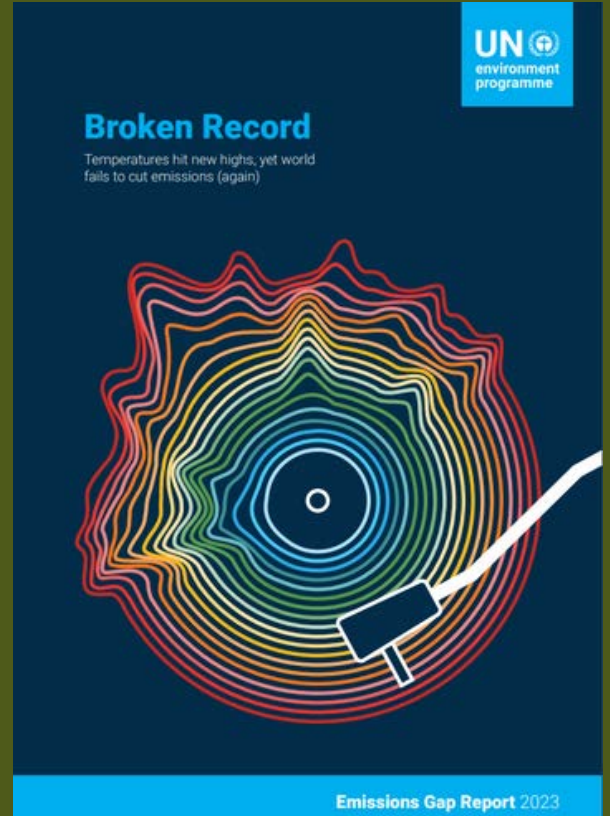
İhracat gelirlerinin yüzde 60'ından fazlasını ham maddelerden sağlayan ülkelerin ekonomik kaynaklarını çeşitlendirmeleri gerektiği üzerinde duran rapor, ekonomileri fosil yakıt ihracatına bağılı olan ülkelerin, küresel ekonominin hızlı dekarbonizasyonu nedeniyle ciddi zararlara uğrayabileceklerine dikkat çekiyor. Ham maddelere bağımlılığın gelişmekte olan ülkelerde yaygın olduğunu belirten raporda, az gelişmiş ülkelerin yüzde 76'sı, gelişmekte olan ülkelerin yüzde 81'i ve küçük ada ülkelerinin yüzde 61'i ham maddelere bağımlı olduğu ifade ediliyor.

Emisyon Açığı Raporu Yaymlandı

Birleşmiş Milletler Çevre Programı (UNEP) tarafından 2023 Emisyon Açığı Raporu yayımlandı. Rapora göre;

- Eğer önlem alınmazsa, yüzyılın sonuna kadar küresel sıcaklık 2,9°C'ye ulaşacak.
- Artan emisyonlar, sıcaklıkların yükselmesine ve aşırı hava olaylarının artmasına neden oldu. 2023 Ekim ayına kadar sıcaklıklar, sanayi öncesi seviyelerin 1,5°C üzerine çıktı. Eylül 2023, küresel sıcaklık ortalamasının sanayi öncesi seviyenin 1,8°C üzerine çıktığı en sıcak ay olarak kayda geçti.
- Paris İklim Anlaşması'nda belirlenen hedeflere ulaşmak için 7 yıl içerisinde iddialı hedefler belirlenmeli ve etkili politikalar oluşturularak hızlı ve kapsamlı bir şekilde harekete geçilmeli.
- Ülkeler Ulusal Katkı Beyanları (UKB) kapsamında emisyon azaltım hedeflerini güncellemeli.

Detaylı Bilgi: <https://www.unep.org/resources/emissions-gap-report-2023>

Ulusal Su Kurulu Kuruldu

Türkiye'nin su kaynaklarının korunmasına yönelik Ulusal Su Kurulu kuruldu.

Su kaynaklarını koruma-kullanma dengesi gözetilerek verimli kullanılmasını amaçlayan Ulusal Su Kurulu, su politikalarını sürdürülebilir yapıya kavuşturmaya, su tahsisinde arz talep dengesini sağlamaya, su kaynaklarını daha etkin bir şekilde korumaya ve geliştirmeye, uygulamaları ve yatırımları daha sıkı bir şekilde takip etmeye yönelik çeşitli çalışmalar yürütecek.

Kurul aynı zamanda, kentlerde ve kırsalda su-gıda-enerji-ekosistem ilişkisini temel alan su arzına ilişkin kısa ve uzun vadeli plan, politika ve stratejilerin oluşturulmasına da öncülük edecek. Kurul, su yönetiminde etkin koordinasyon ve bütüncül yaklaşımın garanti altına alınması ve sürdürülebilirliğin sağlanmasına yönelik çalışmalarda bulunacak.

Detaylı Bilgi: <https://www.aa.com.tr/tr/ekonomi/ulusal-su-kurulu-tarim-ve-orman-bakani-yumakli-baskanliginda-kuruldu/3067497>

Türkiye'nin Karbonsuzlaşma Yol Haritası'nın Son Raporu Yayımlandı

Sabancı Üniversitesi İstanbul Politikalar Merkezi (İPM) tarafından Türkiye'nin Karbonsuzlaşma Yol Haritası'nın üçüncü ve son raporu açıklandı. Rapor, Türkiye'nin net sıfır karbon emisyon hedefine kömürü aşamalı olarak devreden çıkararak, yenilenebilir enerjiye (ağırlıklı olarak güneş ve rüzgar) hızla geçerek, iletim sistemindeki esneklik seçeneklerini kullanarak (pompaj depolaması, bataryalar vb.) ve sanayi, ulaşım ve binalarda elektrifikasyon ve enerji verimliliği yoluyla nasıl ulaşabileceğini gösteriyor. Türkiye emisyonlarını 2030'a kadar 2018 seviyelerine kıyasla %32, 2050'ye kadar ise %68 azaltabilir. Ayrıca kömür yakıtlı enerji santrallerinin çok büyük bir kısmı 2035'e kadar, tamamı ise 2040'a kadar tamamen kapatılabilir.

Detaylı Bilgi: <https://ipc.sabanciuniv.edu/Content/Images/CKeditorImages/20231121-08115714.pdf>

IBRD, Türkiye'ye Yenilenebilir Enerjiye Yönelik Hibe Desteği Verecek

Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankası (IBRD), Türkiye'deki kamu tesislerinde yenilenebilir kaynaklara dayalı öztüketim enerji tesislerinin yaygınlaşması amacıyla, proje başına 1,5 milyon dolara kadar hibe desteği verecek.

Kamuda ve Belediyelerde Yenilenebilir Enerji Projesi (Proje) başlıklı hibe programı, kamu ve belediye tesislerine yenilenebilir kaynaklara dayalı öztüketim projeleri için azami 1.500.000 dolara kadar hibe desteği verecek. Tesislere kurulacak öztüketim santrallerinin tasarım, tasarım incelemesi, kurulum ve inşaat işlerini Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yürütecek.

Proje kapsamında belirlenen 1.500.000 dolarlık hibe limitinin 50.000 doları sera gazı kredilerinin sertifikalandırılması amacıyla gerçekleştirilecek olan mal alımı, danışmanlık hizmetleri ve danışmanlık dışı hizmetler için çekilecek. 1.450.000 dolarlık kısmı ise fizibilite çalışmalarının hazırlanması, tedarik paketleri için teknik girdilerin sağlanması, işletme, bakım ve kapasite geliştirme faaliyetlerine yönelik danışmanlık hizmetleri için çekilecek.

Kaynak: https://www.enerjgunlugu.net/ibrd-kamuya-ait-oztuketim-santrallerine-hibe-destegi-verecek-56811h.htm#google_vignette

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından yapılan açıklamaya göre, iklim değişikliğine uyum çalışmalarının desteklenmesi için toplam 6,8 milyon euro hibe desteği sağlanacak. Avrupa Birliği Katılım Öncesi Mali Yardım Programı (IPA) II kapsamında Türkiye'de İklim Değişikliğine Uyum Eyleminin Güçlendirilmesi Projesi İklim Değişikliğine Uyum Hibe Programıyla, toplumların dirençliliğinin artırılması, doğal kaynaklar ve ekosistemlerin geliştirilmesi, etkilenebilir sosyal kesimlerin, şehirlerin ve ekonomik sektörlerin uyum kapasitelerinin artırılması hedefleniyor.

Hibe Programı belediyeler, bölge ve il müdürlükleri, bölgesel kalkınma ajansları, sivil toplum kuruluşları, üniversiteler, araştırma kurumları, toplum temelli kuruluşlar, odalar, birlikler ve aynı zamanda etkilenebilir tüm noktalara ulaşacak. Yerel ve bölgesel düzeyde iklim değişikliğine uyum kapsamında 6,8 milyon euro hibe verilecek.

IPA Kapsamında İklim Değişikliği Çalışmalarına 6,8 Milyon Euro Hibe Desteği Sağlanacak

Detaylı Bilgi: <https://www.dunya.com/sectorler/makine/iklim-degisikligi-calismalarina-68-milyon-euro-haberi-711853>